

Witam 😊

PRACA DOMOWA NR 5 (07-11.12.2020)

UWAGA!

Odpowiedzi na polecenia proszę zapisać w zeszycie, na kartach lub w postaci tekstu w programie Word. Proszę je odesłać na adres e-mail:

m.tomporek@mos4.elodz.edu.pl lub przez komunikator Messenger do **13 GRUDNIA 2020 r.**

w postaci zdjęć (screenów) lub pliku tekstowego.

Brak pracy w terminie skutkuje oceną niedostateczną.

W razie problemów technicznych, osobistych i innych, proszę o kontakt.

Proszę wykonać następujące polecenia z podręcznika „To się czyta! 1” Anny Klimowicz i Joanny Ginter:

Temat I: Człowiek przed trudnym wyborem.

1. Na początek... Do przemyślenia.

Jak wiele ludzie są gotowi poświęcić dla bliskich osób? Podaj przykład takiej postawy i krótko o tym opowiedz.

2. Przeczytaj fragment tekstu Suzanne Collins „Igrzyska śmierci” (strony 56-58, podręcznik) i wykonaj pisemnie polecenia: nr 1-5.

***Dla chętnych (można otrzymać wyższą ocenę)!**

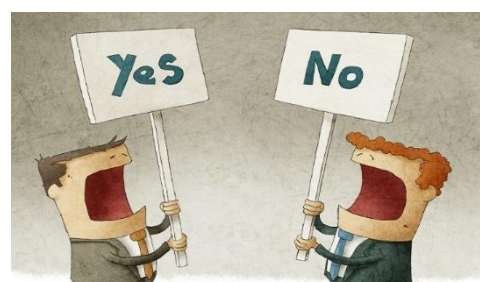
a/ Jak oceniasz decyzję Katniss, by zgłosić się na ochotnika do udziału w igrzyskach? Czy była to słuszna decyzja? Dlaczego?

b/ Ludzie walczą ze sobą tylko wówczas, gdy inni ich do tego zachęcają lub zmuszają – zapisz w zeszycie po trzy argumenty „za” i „przeciw”, które można wykorzystać w dyskusji na ten temat.

argument - fakt lub okoliczność przytaczana w komunikacji celem potwierdzenia lub obalenia tezy.

Argumenty dzieli się na:

logiczne – oparte na indukcji, dedukcji i analogiach.

Ocalić siebie czy się poświęcić?

Człowiek przed trudnym wyborem

NA POCZĄTEK

Jak wiele ludzi są gotowi poświęcić dla bliskich osób? Podaj przykład takiej postawy i krótko o tym opowiedz.

Suzanne Collins [czyt.: suzan kolins]

Igrzyska śmierci (fragmenty)

Dziś dożynki.

Podpieram się na łokciu. W pokoju jest już na tyle jasno, że je widzę. Moja młodsza siostra Prim zwinęła się jak embrion i wtuliła w mamę, przywarły do siebie policzkami. We śnie mama wygląda młodziej, nadal wydaje się zmęczona, ale nie taka sterana. [...]

Gdy byłem młodsza, śmiertelnie przerażałam mamę tym, co plotłam o Dwunastym Dystrykcie¹ i o ludziach zawiadujących naszym życiem z odległego Kapitolu, najważniejszego miasta w państwie Panem. W końcu pojęłam, że w ten sposób mogę wpakować nas w jeszcze większe tarapaty. Nauczyłam się trzymać język za zębami i przybierać idealnie obojętną minę, żeby nikt nie odgadł moich myśli. W szkole spokojnie wykonuję polecenia. Na targowisku wymieniam nic nieznaczące uprzejmości. [...]

Po dożynkach wszyscy powinni świętować. Mnóstwo ludzi rzeczywiście świętuje, z ulgi, że ich dzieci oszczędzono do następnego roku. Co najmniej dwie rodziny zamkną jednak okiennice, zaryglują drzwi i zatopią się w rozmyślaniach o tym, jak przetrwać ból najbliższych tygodni. [...]

W losowaniu biorą udział osoby od dwunastego roku życia. Wtedy ich nazwisko jest wpisywane tylko raz. Trzynastolatki dostają dwa wpisy, i tak dalej, aż do osiemnastki, ostatniego roku uczestnictwa w dożynkach. Wówczas nazwisko powtarza się aż siedmiokrotnie. Ta zasada dotyczy wszystkich obywateli Panem. Jest jednak pewien haczyk. Powiedzmy, że biedujesz i głód zagląda ci w oczy, jak nam. Masz prawo wielokrotnie zgłaszać nazwisko do losowania w zamian za astragal²

¹ Dwunasty Dystrykt – jedna z części państwa, w którym żyją bohaterowie powieści.

² Astragal – tu: roczne zaopatrzenie w żywność.

wartości rocznego zaopatrzenia jednej osoby w zboże i olej. Zgodnie z prawem możesz pobierać astragale także dla członków rodziny, ale za każdy płacisz dodatkowym wpisem na listę uczestników losowania. W rezultacie jako dwunastolatka miałam już na koncie cztery wpisy. Pierwszy dlatego, że musiałam, a trzy w zamian za astragale na zboże i olej dla mnie, dla Prim i dla mamy. To samo powtarzam rok w rok, bo nie mam wyjścia. Poza tym wpisy się kumulują, dlatego teraz, gdy mam szesnaście lat, moje nazwisko powtórzy się dwadzieścia razy. [...]

O pierwszej ruszamy na plac. Obecność obowiązkowa, chyba że się jest jedną nogą w grobie. Dzisiejszego wieczoru urzędnicy będą składali ludziom wizyty, żeby sprawdzić, jak się sprawy mają. Jeśli ktoś wprowadzi ich w błąd, trafi do więzienia. [...]

Zasady igrzysk są proste. Za udział w powstaniu każdy z dwunastu dystryktów musi dostarczyć daninę w postaci dwojga uczestników, chłopca i dziewczyny. Dwadzieścia cztery ofiary, zwane trybutami, zostaną uwięzione na ogromnej arenie pod gołym niebem, na której może znaleźć się wszystko, począwszy od spalonej słońcem pustyni, skończywszy na skutym lodem pustkowiu. Przez kilka tygodni uczestnicy turnieju walczą na śmierć i życie. Zwycięża ostatni trybut zdolny utrzymać się na własnych nogach.

Kapitol zabiera dzieci z naszych dystryktów i na naszych oczach zmusza je do bratobójczej walki. W ten sposób rządzący przypominają nam, że jesteśmy zdani na ich łaskę i niełaskę. Mamy pamiętać, że nie przeżyjemy następnego powstania. [...]

Kapitol zmusza do traktowania Głodowych Igrzysk, jakby to było święto, ważne wydarzenie sportowe, czym wyzwala wzajemną niechęć dystryktów. Ostatni żywy trybut otrzymuje gwarancję dostatniego życia, a jego rodzinie strony zostają obsypane nagrodami, a przede wszystkim żywnością. [...]

Nadeszła pora na losowanie. Effie [czyt.: efi] Trinket jak zwykle oznajmia: „Damy mają pierwszeństwo!” i podchodzi do kuli z nazwiskami dziewcząt. Sięga do środka, głęboko zanurza rękę i wyławia karteczkę. Publiczność zgodnie wstrzymuje oddech, można by usłyszeć odgłos upuszczanej szpilki. Robi mi się niedobrze, z desperacką nadzieją powtarzam w myślach, że to nie ja, nie ja, nie ja.

Effie Trinket wraca na mównicę, wygładza papierek i głośno odczytuje nazwisko. To nie ja.

To Primrose Everdeen [czyt.: primroś ewerdin]. [...]

Usiłuję sobie przypomnieć, jak się oddycha, nie mogę mówić, jestem kompletnie oszołomiona, a usłyszane nazwisko kołacze mi się po czaszce. [...]

Z pewnością nastąpiła pomyłka. To nie może być prawda. Kartka Prim była jedna na wiele tysięcy! [...]

– Prim! – z mojego gardła wydobywa się stłumiony okrzyk, mięśnie odzyskują sprawność. – Prim! – Nie muszę się przeciskać przez tłum. Dzieciaki

momentalnie się rozstępują, żeby zrobić mi przejście do estrady. Doganiam Prim [...], gdy ma wejść na schody. Jednym ruchem ręki zagarniam ją za siebie.

– Zgłaszam się na ochotnika! – dyszę. – Chcę być trybutem! [...]

W Dwunastym Dystrykcie słowo „trybut” jest niemal tożsame ze słowem „trup”, na próżno zatem by tu szukać wolontariuszy. [...]

Prim histerycznie wrzeszczy za moimi plecami. Objęła mnie chudymi rękami i ścisła jak imadłem.

– Nie, Katniss! Nie! Nie możesz odejść!

– Prim, puść mnie – mówię chrapliwym głosem, bo się denerwuję, a nie chcę płakać. Dziś wieczorem w telewizji pokażą powtórkę dożynek, wszyscy zauważą moje lzy i zostanę uznana za łatwy cel. Za słabeusza. Nikomu nie dam tej satysfakcji. – Puść!

[...] Odwracamy się twarzami do publiczności, rozlegają się dźwięki hymnu Panem.

Mniejsza z tym, myślę. Do walki staną dwadzieścia cztery osoby. Zapewne ktoś mnie uprzedzi, zanim zdążę go zabić.

Przełożyli: Małgorzata Hesko-Kołodzińska, Piotr Budkiewicz

PO PRZECZYTANIU

☰ Czytanie ze zrozumieniem

1. Kto opowiada o przedstawionych wydarzeniach? Gdzie się one rozgrywają? Czy jest to świat rzeczywisty?
2. Co łączy Katniss i Prim?
3. Na czym polegają Głodowe Igrzyska?
4. Kto został wylosowany do udziału w igrzyskach? W jaki sposób Katniss zareagowała na ten wybór?

🕒 Ukryte w tekście

5. Jaki był stosunek obywateli Panem do państwa, w którym żyli? Jak reagowali na metody stosowane przez rządzących?
6. Jakie uczucia musiała pokonać Katniss, aby zgłosić się do igrzysk zamiast Prim?
7. Dlaczego bohaterka postanowiła zastąpić Prim w Głodowych Igrzyskach?

👄 Twoim zdaniem

8. Jak oceniasz decyzję Katniss, by zgłosić się na ochotnika do udziału w igrzyskach? Czy była to słuszna decyzja? Dlaczego?

🗨️ Twoja wypowiedź

9. Ludzie walczą ze sobą tylko wówczas, gdy inni ich do tego zachęcają lub zmuszają – zapisz w zeszycie po trzy argumenty „za” i „przeciw”, które można wykorzystać w dyskusji na ten temat.

Temat II: Konflikt wartości w „Antygonie” Sofoklesa.

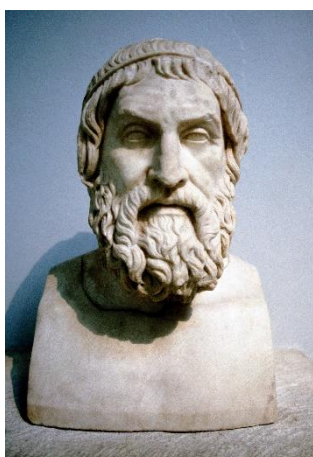
1. Przypomnij sobie informacje o starożytności. Skorzystaj z linków:

- <https://epodreczniki.pl/a/kiedy-i-gdzie-rozpozal-sie-antyk/DqQUgMZD4>
- <https://epodreczniki.pl/a/dziedzictwo-starozynosci/DyFQFTJ4O>
- <https://ciekawostkihistoryczne.pl/category/epoka/starozynosc/>

2. Na początek... Napisz w zeszycie odpowiedź na pytanie:

Co może zrobić obywatel, kiedy prawa wprowadzone przez rządzących są sprzeczne z jego przekonaniem?

3. Zapoznaj się z osobą i twórczością SOFOKLESA – autora lektury obowiązkowej „Antygona”.

<https://klp.pl/antygona/a-7222.html>

<http://www.encyklopediateatru.pl/autorzy/128/sofokles>

Tutaj możesz przeczytać „Antygonę” w całości:

<https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/antygona.html>

4. Przepisz do zeszytu informację o utworze (strona 59, podręcznik) i **ważną wiadomość** o tragedii antycznej (strona 62, podręcznik).

WAŻNA WIADOMOŚĆ

Antygona Sofoklesa to jeden z wybitnych przykładów **tragedii antycznej**. Jest to gatunek literacki zaliczany do dramatu, jednego z trzech rodzajów literackich – obok epiki i liryki. Tragedia ukazuje człowieka, który przeciwstawia się przerastającym go siłom, np. władzy, prawom boskim. Musi on też wybierać między sprzecznymi wartościami. Każdy wybór, którego dokonuje, prowadzi do klęski.

W tragedii antycznej występowały następujące elementy:

- prolog – część wstępna wprowadzająca w fabułę utworu;
- parodos – pierwsza pieśń chóru, zapowiadająca tematykę tragedii;
- epejsodiony – dialogi postaci;
- stasimony – pieśni chóru przeplatające się z epejsodionami i komentujące wydarzenia;
- exodos – ostatnia pieśń chóru, podsumowanie ukazanych wydarzeń.

LEKCJA

2 Wśród sprzeczności

Konflikt wartości w tragedii Sofoklesa

NA POCZĄTEK

Co może zrobić obywatel, kiedy prawa wprowadzane przez rządzących są sprzeczne z jego przekonaniami?

O UTWORZE

Sofokles napisał *Antygonę* ok. 440 r. p.n.e. Akcja utworu rozgrywa się w greckim mieście Teby. W wojnie domowej giną walczący przeciwko sobie bracia: Eteokles, władca Teb, oraz Polinejkes. Nowy władca, Kreon, uznaje drugiego z braci za zdrajcę i zabrania go pochować. Zakaz ten łamie Antygona, siostra Eteoklesa i Polinejkesa. Więcej o starożytności i literaturze starożytnej → s. 170-173

Sofokles

Antygona (fragmenty)

EPEJSDION II

KREON

Do Antygony

A ty odpowiedz mi krótko: wiedziałaś,
Że zakazałem dokonywać tego?

ANTYGONA

Tak, oczywiście. Całe miasto wie.

KREON

I ośmieliłaś się złamać ten zakaz?

ANTYGONA

Tak, bo nie stoi za nim ani Zeus,
Ani podziemna Dike¹, która strzeże
Sprawiedliwości między śmiertelnymi;
A nie uważam, aby twoje prawa,
Bądź co bądź, ludzkie, przewyższały boskie –
Odwieczne, trwałe, chociaż niepisane –

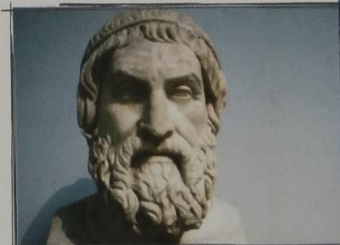

LEKTURA
OBOWIĄZKOWA

STAROŻYTNOŚĆ

Przyznanie się
Antygony
do winy

Dlaczego
Antygona
złamała zakaz?

Sofokles

(496 p.n.e. – 406 p.n.e.)

Był jednym z najwybitniejszych autorów tragedii w starożytnej Grecji. Stworzył ok. 120 sztuk teatralnych. Do naszych czasów w całości przetrwało jedynie siedem jego utworów.

¹ Dike – w mitologii greckiej: bogini sprawiedliwości.